కొత్తకోడలు

★

శ్రీ వేలూరి సహజానందం

"అమ్మా..."

"ఏమిటే..."

"............"

"ఏమిటే...'అమ్మా' అని మళ్లీ మాట్లాడటం మానేశావు?"

"ఆ!"

"ఏమిటో చెప్పు."

"ఏం లేదులే"

"అదేమిటే...నాతో చెప్పటానికి సంకోచిస్తావు?"

"ఏబ్బే...ఏం లేదు..."

"సరేలే...వీరి ఆయన దగ్గరనుంచి ఉత్తరం రాలేదనా...వస్తుందిలే. ఇవ్వాళ రాకపోతే, రేపు రాదేమిటి?"

"............"

"మొన్ననేగా వ్రాశాడు...అయినా మా కాలంలో ఈ ఉత్తరాలు...ప్రాణాలన్నీ పోస్టు బంట్రోతు మీద పెట్టుకోటం...ఇవి మా కాలంలో ఎరగం..."

"అది కాదే...ఇప్పుడు ఉత్తరం సంగతి నే ఎత్తానే?" అని నిట్టూర్చింది కొత్తగా కాపురానికి వెళ్లి వచ్చిన కమల.

కూతురి ముఖంకేసి చూసింది తల్లి. అంత నిర్జీవంగా ఉన్న ముఖాన్ని ఇది వరకు తాను చూడలేదు.

"ఏమిటే అమ్మాయి...రాత్రి ఏమైనా కల వచ్చిందా?"

....

"ఛా. పిచ్చికలలు...పీడకలలు...కలలు నిజాలేమిటి? ఛా...వాటికి భయపడ కూడదు."

పిచ్చికలలు, పీడకలలు...వీటి సంగతి కాదు కమల మనస్సుకు పట్టింది.

"కలలేమిటే?...కల వచ్చిందని నేచెప్పానా?" అంది కమల.

రాత్రి తెల్లవార్లు క్షణం కూడా కునుకు పట్టకపోతే, ఇంకా కలఏమిటి? కలల భయం ఏమైనా ఇప్పుడు నిజమే భయంకరంగా ఉంది.

"మరేమిటే...కల ఏమన్నా నేమో అనుకున్నా..."

"సరే...కాని ..మరి...అల్లుడు చదువుకున్న వాడని చెప్పావేమే?"

తల్లి నిర్ఘాంత పోయింది. ఈ అనుకోని ప్రశ్న బాణంలా హృదయంలోకి దూసుకుపోయింది. చెవులు చిల్లులు పడేట్టు ప్రతిధ్వనించిన మంగళ వాద్యాల మధ్య ఆ రాత్రి ఒంటరిగా గదిలో కూర్చొని, ఏడ్చిన కమల దుఃఖారావం శరీరమంతా మళ్లీ ఒక్క మాటు మారు మోగింది.

తమాయించుకొని, జవాబు చెప్పింది.

"అతనికేం? కాలేజీలో చదువుకుంటేనే నా చదువు... తెలివి గలవాడు. తల్లి అంటె ఎంతో భక్తి శ్రద్ధలు...పొలం పుట్ర చూసుకొని, కాలు మీద కాలు వేసుకుంటె హాయిగా గడచి పోతుంది కాలం..."

"హాయిగా గడచిపోతుంది కాలం."

"అదేమిటే అమ్మాయి... ఇవ్వాళ అలా మాట్లాడుతున్నావు..." తెల్లపోయి చూసింది తల్లి.

కూతురు ఎక్కువగా మాట్లాడే పిల్ల కాదు. మొదటి నుంచీ మౌనం ఎక్కువ.

పెళ్లినాటి రాత్రి ఏడుపు విని తాను ముందు భయపడ్డది. ఏడ్పు ఎవరికి వినబడి పోతుందో అని, ఏడ్పుతో కూతురు ఆగుతుందో, ఆగదో అని, మూళ్లు మూడూ పడ్డాక...అనుకోకూడదుగాని...ఏ అఘాయిత్యమైనా చేస్తుందేమోనని తాను చాలా భయపడింది.

కాని కూతురు అలాంటిపనేమీ చేయ లేదు. గుణవంతురాలు. తన బిడ్డ కాదూ?

"మేమందరమూ మా కాలంలో ఇలా ఏడ్చాముటే" అనితను రెండు కళ్లనిండా అశ్రువర్షం కురిపించగానే, మళ్లీ కమల నోరు తెఱచి ఏడవ లేదు పాపం.

ఇన్నాళ్లకివ్వాళ మళ్లీ కమల కంఠ వీణలో ఈ అపశ్రుతి వినబడింది.

"కమలా?"

....

"ఏమిటే అమ్మా...చెప్పు నాతో...మళ్లీ మానేశావేం..."

"ఏం లేదు...నువ్వు ఉత్తరాలు... ఉత్తరాలు అంటున్నావే...ఆ ఉత్తరాలు చూస్తే నవ్వాలో, ఏడవాలో తెలియ్లేదు...ఎవరుచెప్పారమ్మానీకు... ఆయనకు ఒక్క వాక్యం వ్రాయటం కూడా చాత కాదు."

"ఆ! ఏదో తోచింది వ్రాశాడు...నువ్వంటే అతనికిబాగా ప్రేమ...మోజు అదే...ఆ అనురాగమే కావాలి."

అని అంది స్వరంలో ముఖంలో ఉత్సాహాన్ని, సంతృప్తిని ప్రదర్శిస్తూ.

కమలముఖం చిన్న బుచ్చుకొంది. ప్రేమ.. మోజు అన్న మాటలకు సిగ్గుపడ్డది.

కళ్లు మరీ కాంతి హీనంగా ఉన్నయ్.

తల్లి ఏదో పని ఉన్నట్టు అక్కడనుంచి వెళ్లిపోయింది. ఆమె ముఖంలోని వ్యాకులత కమల గ్రహించింది. ఈ వృథా చర్చలవల్ల తమ మనస్సును వ్యథపఱచుకోటమే అని కమలకు తెలుసు కాని కిందటి ఉత్తరం చదివినప్పటినుంచీ, ఆమెలో నిగ్రహశక్తి సన్నగిలిపోతోంది. వాక్యానికి నాలుగు తప్పులు.. అర్థంలేని, తెలివి తక్కువ వ్రాత... అహ్! గుర్తు తెచ్చుకోకుండా ఉందామన్నాకూడా ఆ ఉత్తరం, ఆ వాక్యాలు, ఆ మాటలు పదేపదే మనస్సులో స్ఫురించి, తన గుండెపై రాయి పెట్టినట్టుంది. ఉత్తరమే కాదు...కాపురం చేసివచ్చిన నెల్లాళ్లు...ఎలా మఱచిపోతుంది?

ఆ మూర్ఖత్వం...ఆ సావాసాలు...ఆ రాక్షస ఆవేశం! తుపానులు వచ్చి చెట్టుచేమ నాశనమై పోతుందంటారు. కాని ఒక్కొక్క రాక్షస ఆవేశం హృదయంలో, శరీరంలో చేసే నాశనంముందు ఈ తుపాను నాశనం ఎంత? తుపాను మృత్యుస్పర్శ సోకినచోటకూడా పడ్డచెట్లు మళ్ళీ చిగురిస్తయ్. కాని ఇక్కడ...కేవలం స్మృతియొక్క ఛాయా ధూమమే సర్వాన్నీ దహించి వేస్తుంది. పురుష సాంగత్యం స్త్రీకి ధర్మమనీ, అవసరమనీ అంటారు. కాని...తను మళ్ళీ ఆ అభిప్రాయాన్ని నమ్ముతుందా? భయం అంటె ఏమిటో ఇదివఱ కెక్కువ తెలియదు. కాని ఇప్పుడు భయం తన అణువు అణువున మెదులుతోంది. చిన్న పిల్లలకు దొంగ, బూచాడు వస్తున్నాడని చెప్పి, బెదిరిస్తారు. తన లాంటి వాళ్ళకు, అదిగో...మీఆయన వస్తున్నాడంటే చాలు...అంతే...అంతే...

అహ్! ఎలా గడచిపోయినయ్ ఆ నెల్లాళ్లు... సూర్యుడు కాళ్ళకు సంకెళ్లు అడ్డపడ్డట్టు కదిలేవాడు...కన్నీరెండిన కన్నులా ఉన్న ఆకాశంలో.. పదిహేనురోజులు ప్రవాసంఉండి, చంద్రుడు శూన్యగృహానికి వచ్చేవాడు. చిన్నప్పుడు వెన్నెల చూసి తాను గంతులు వేసేది. పాడేది. అల్లరిచేసేది. గోలచేసేది. నిజం చెప్పాలంటె మూగవాడికి నోరు వచ్చినట్టుండేది—వెన్నెల చూడంగానే! పిచ్చే... ఏమిటో అంత ఉల్లాసంగా ఉండేది.

కాని ఇప్పుడు...ఇప్పుడు...ఈ తొలిరాత్రులలోనే...తనకు వెన్నెల...చీకటి ఒక మాదిరిగానే ఉన్నయ్. చెవిటివానికి కోకిలపాటలా, తనకీ వెన్నెల!

ఆయన నిద్రపోయేవారు...గుర్రుకూడా బాగా కొట్టేవారు...తాను మూసినకళ్ళలోనే అనేక ఆకాశాల శూన్యాన్ని, చీకటిని చూస్తూ, నిశీథంయొక్క నిష్క్రమణంకోసం వేచేది. రాత్రి వస్తోందంటె పరవశులయే యువతులు లేకపోలేదు. కాని తను... తనూ పరవశమౌతుంది...పర—వశమౌతుంది. అంతే!

ఛహా! లోకంయొక్క అశ్రు ప్రవాహం కేసి ఎంతేని చూడు! నీ హృదయం పునీతమౌతుంది. కాని నీకంటి బిందువులోకి నువ్వు చూడు! అగ్నికణంలా విస్ఫులింగాలను వెదజల్లుతుంది. ఆ పొద

మస్తకం దెబ్బతిన్న పాములా చుట్టలు చుట్టుకుని, తీవ్రబాధలో తన్ను తానే కాటువేసు కుంటుంది.

*   *   *   *

2

"అమ్మాయి..."

....

"అమ్మాయి..."

"ఆ!"

"ఇదుగో నే...మీ ఆయన గావును ఉత్తరం వ్రాశాడు..."

తల్లి ఎంతో సంతోషంతో ఆ ఉత్తరాన్ని లోపలకు తీసుకొ వెళ్లింది. కమల అందుకుంది...

పతిని చూస్తే పత్నికి సిగ్గు! తొలినాడు, మలినాడే కాదు...తుదినాటిదాకా... అంతే కాదు... పతి లేఖ ముందు కూడా సిగ్గు రావటం సహజం. అని తల్లికి తెలుసు. ఆమె వెంటనే వసారాలోకి వెళ్లి పోయింది.

అక్కడనుంచి దొడ్లోకి వెళ్లి ఆవుకు మేత వేసింది. పాదులకేసి చూసింది. తీగెలను పందిలికి పాకించాలనుకుంది. కాని ఊహు...తోచ లేదు... కిందటి ఉత్తరం కూతురికి తృప్తిగా లేదు. ఈ ఉత్తరం తృప్తిగా వ్రాశాడేమో...

తీగెలను అలాగే గాలిలో వదిలేసి, గబగబా లోపలకు వచ్చింది. కమల సావట్లోనే నుంచుంది. ఉత్తరం చదవట్లేదు. వేళ్ల మధ్య ఉంది.

"అల్లుడు, వాళ్లు...కులాసా?" అని అడిగింది తల్లి.

"ఆ!" అంది కమల.

కూతురి ముఖంలో తానూహించిన తృప్తి లక్షణాలు గోచరించలేదు.

"మరింకేమి వ్రాశాడే?"

....

"ఏం...కోపంగా వ్రాశాడా?"

"ఎబ్బే"

"మరి..."

"ఆయన వ్రాయలేదే ఉత్తరం"

"మావయ్య వ్రాశాడా?"

"ఎబ్బే"

"మరెవరే"

తమకు ఉత్తరం వ్రాసేవారెవరింకా అని ఆలోచిస్తోంది తల్లి.

"దస్తూరి ఆయనదే...సంతకమూ ఆయనదే"

"మరి"

"మరి...మరి ఏముంది అమ్మా...ఆ సావాసగాళ్లలో ఎవడిచేతో..."

కమల గొంతుక బిగుసుకుపోయింది. ముఖంలోకి ఒక్కసారి గుప్పున రక్తం చిమ్మి, మళ్లీ వెంటనే పాలిపోయింది. పెదవులను దూసుకుంటూ వెలువడింది నిట్టూర్పు. తల్లి ఇంకేమీ అడగలేదు. లోపలనుంచి సముద్రంలా పొంగి వస్తున్న అయోమయ దుఃఖాన్ని అణుచుకో లేక, లోపలింట్లోకి వెళ్లిపోయింది.

ఒక్కగా నొక్క కూతురు. కొడుకూ, కూతురూ కూడా కమలే. పొట్టలో పెట్టుకొని పెంచుకుంది. తన దౌర్భాగ్య శూన్య జీవితానికి పిల్ల పెరిగి, ఒక ఇంటిదై సుఖపడటమే నోముగా తలచింది. కాని... కాని...

....

భోజనాలముందు కమల ముక్తసరిగా చెప్పింది.

"ఎల్లుండి...వస్తారుట...అల్లుడు."

"మరి ఇంకా చెప్పవేమే!" అంది తల్లి, ఉత్సుకతతో.

లోతవుతున్న నైరాశ్య విచారాల్లోంచి తల్లికి దారి చిక్కినట్టుంది. అల్లుడు వస్తున్నాడు! ఇల్లు పాజుట్టు దులిపించాలి...అలికించాలి...ముగ్గులు వేయాలి...పక్క ఇల్లాలినడిగి మినప్పప్పు...అల్లుడికి గారెలంటె మహా ఇష్టం...పెరుగు తెప్పించాలి...

చేతినిండా పని...మనసు నిండా ఆలోచనలు...ఇంతకు ముందు ఆమెకంతా అగమ్య గోచరంగా, విచారంగా ఉంది. కూతురిగతి ఏంకాను? ఎక్కువ మాట్లాడకపోయినా, మనస్సు గల పిల్ల కూతురు అని తెలుసు. ఇలా ప్రశ్నించి. తర్కించుకొనే కొత్తకోడలు కాపురం ఎలా చేసుకుంటుంది? ఏమవుతుంది? ఈ యధార్థ, నిష్ప్రయోజక ప్రశ్నలతో ఆమె సతమతమౌతోంది.

అల్లుడు వస్తున్నాడనే విషయంలో ఈ చీకట్లు అన్నీ తొలగిపోయాయి. ఈ దైనందిన, జీవిత వ్యవహా

రాలు జీవికి ప్రాణం. ఈ వ్యవహారాలు వలలు పన్నక, జీవిని జీవికే వదిలివేస్తే, ఉరిస్తంభాలమధ్య ఊగిసలాడుతూ ఉన్నట్టుంటుంది.

భయంకరమైన జీవిత రంగస్థలంపై ఈ తెలివి లేకపోతే, ఎప్పుడో నాటకం ఆఖరి అంకానికి వచ్చేది. వీటి చాటునే జీవి జీవితానికి, కంటపడకుండా తప్పుకుంటాడు. జీవితం మరొకక్షణం దుర్భరం, అనర్థం అనిపిస్తుంది. కాని...ఏదో...ఒక పని. ఒక విషయం...తలెత్తి చేతులుచాచునిన్న ఆ అగాధ పుటంచునుండి, ఆ భయంకర మౌనంనుండి మళ్లీ సమ్మర్దంలోకి, కోలాహలంలోకి లాక్కుపోతయ్. నిర్విచారంగా మళ్ళీ కొత్త ఉద్రేకంలో, కొత్త సంరంభంలో లీనమైపోతాం...అవి క్షుద్రంగా కన్పించవచ్చు. లెక్కలేనివి కావచ్చు. కాని మృత్యుపాశాలనుంచి విడదీసి జీవితానికి పాశబద్ధం చేసే పటుత్వం వాటికుంది. అందుకనే జీవి ఎప్పుడూ కొత్తకొత్త వ్యాపకంకోసం చేతులు చాస్తూ ఉంటాడు.

ఇప్పుడు కమల తల్లికి అల్లునిరాకతో మళ్ళీ ప్రాణం వచ్చింది. అగాధమనుకున్నచోట మళ్ళీ దారి దొరికింది.

కాని కమల సరిగా భోజనం చెయ్యలేదు. అసలు కొన్నాళ్ళనుండి, ఏదో అలవాటుగా తప్ప, కావాలని తినటం లేదు.

* * * *

3

అల్లుడు వచ్చాడు. కమల తల్లి అందలమెక్కింది. ఇల్లంతా అలికించి, సింగారించింది. బడిపంతులుగారిని బతిమాలి, బామాలి కూసాలూడుతున్న పాత కుర్చీ ఒకటి తెచ్చింది.

ఇంట్లో పని అంతా తాను నిర్వహించుకుంటానని కూతురికి భావార్ధంగా చెప్పింది.

అతను వచ్చేటప్పటికి పొద్దు వాలబోతోంది.

కమల అతని వెనక బండిలోంచి ఇంకో వ్యక్తి ఎవరైనా కూడా దిగుతున్నాడేమో ననుకుంది. కాని భర్త ఒక్కడే వచ్చాడు. నాడెం...ఏ స్నేహితుడినో వెంటబెట్టుకొని తీసుకొరాలేదు.

ఒక సంచీలోంచి కూరలు తీశాడు ఇంటల్లుడు. కొట్టు ఆడది తూకంలో, బేరంలో దగా చేయాలని ఎంతో ప్రయత్నిస్తే, ఆ పద్మ వ్యూహాన్ని తను విచ్ఛిన్నం చేసి, ఆ మనిషికి కనుబడకుండా నాలుగు బెండకాయలు కొసరు తీసుకొన్నట్టు సగర్వంగా చెప్పాడు.

కమల కూరలతో వెళ్ళబోగా ఆమె చేతులు పట్టుకొని ''ఇదిగో...చూశావా... మల్లెపూలు... బొడ్డు మల్లెపూలు'' అన్నాడు, చేటంత ముఖం చేసుకొని. అతని కళ్లలో కాంక్షా సర్పం వేయి పడగలు విప్పుకొని తనకేసి చూస్తోంది...బుసకొట్టుతోంది.

కమల తల్లి అన్నం వడ్డించి అల్లుడి నెన్నో సంగతులు అడిగింది. పంటలు ఎలా ఉంది, ధరాలెలా ఉందీ...అన్నీ వివరంగా అడిగింది.

ఇటీవలనే ఒక గేదె ఈనినట్టు, ఇంకో నెల్లాళ్లలో ఇంక రెండు గేదెలు ఈనేట్టున్నవని చెప్పి అత్తగారిని కూడా రమ్మని ఆహ్వానించాడు.

అల్లుని ఆదరంతో అత్తగారు కొండెక్కింది.
''అమ్మాయి...ఎక్కడే... నెయ్యి వడ్డించు''

అని పిలచింది తల్లి.

కమల సావిట్లో గోడకానుకునే కూర్చున్నా, జవాబు చెప్పలేదు. భోజనం ముందు జరుగుతున్న చర్చ ఆమెకు వినబడ్లేదు. హఠాత్తుగా జ్వరం వచ్చినట్టుంది.

అల్లుడు భోజనం ముగించి గదిలోకి వెళ్లాడు.

''ఏమే... అమ్మాయి... అతను భోంచేస్తున్నంతసేపూ ఇటు రానేలేదేమే...'' అంది తల్లి.

''పక్క వేస్తున్నానే'' అంది కూతురు.

ఈ జవాబుకి తల్లి సంతోషించింది. పగటి వెతలన్నీ రాత్రిశయ్యపై మటుమాయమవుతయ్. చీకట్లోని ఈ మహత్తులో ఆమెకు ఎక్కువ నమ్మకం. తన భర్త పగలల్లా ధూంధాం చేసి, తాను రాత్రి వంటింటి తలుపులు వేసిన నడవలోకి వచ్చేటప్పటికి ఎంతో ప్రసన్నంగా ఉండేవాడు.

కమల భోంచేసి నడవలో కూర్చుంది.

''అల్లుడికేమన్నా కావాలేమో గదిలోకి వెళ్లు'' అంది తల్లి. కమల ఏమీ మాట్లాడలేదు.

గదిలోంచి ఒకటి రెండు సార్లు భావయుతంగా దగ్గు వినబడింది. అయినా కమల కదల లేదు.

"కమలా" అని పిలచాడు.

ఆ బర్రె గొంతుక విని అత్తగారు, "అమ్మాయి, పిలుస్తున్నాడే" అని హెచ్చరించింది.

కమల ఇంకా కదలలేదు.

తల్లి నడవలో దీపం తగ్గించి, నుక్కు మంచం వేసుకోటం గమనించి, కమల మెల్లగా లేచింది.

"ఇందాకటినుంచి ఏమి చేస్తున్నావు?" అని, భర్త "ఇదిగో పూలింకా ఇలాగే ఉంచావేం... పెట్టుకో" అన్నాడు.

కమల కిటికీలో కూర్చొని నక్షత్రాల కేసి చూస్తోంది. చల్లని గాలికి ఆమెకు మళ్లీ ప్రాణం వస్తోంది. కిటికీ చువ్వలు నుదురుకు ఒత్తు కుంటున్నాయ్...

అతను పూల పొట్లం తీసి, కమల ఒళ్లో పెట్టాడు. తన బరువైన రెండు చేతులను ఆమె భుజాల మీద ఆన్చి, "ఏయే... అలా చూస్తున్నా వేమిటి" అన్నాడు.

ఆమె జవాబేమీ చెప్పలేదు.

అతను "ఇదిగో ఓ తమాషా తెచ్చా" అంటూ పెట్టెలోంచి ఏవో రెండు పుస్తకాలు తీసి, దీపం ఆమె దగ్గఱకు తెచ్చి పుస్తకాలు తెఱచాడు.

అతని ముఖం మళ్లీ సంతోషంతో చాటంత అయింది.

"పెట్టుకో మరి పూలు..."

....

"దబ్బున... పెట్టుకో..."

....

"నేను వస్తానని వ్రాసినా తలంటిపోసుకో లేదేం? పోనీలే...దబ్బున పూలు పెట్టుకో" అని పెట్టెలోంచి అగరు పుల్లలు, ఏదో సెంటు బుడ్డి తీశాడు.

అతను దీపం తగ్గించాడు. కమల ఆకాశంలోకి చూసింది. విశ్వమంతా వెన్నెల వరదై ప్రవహిస్తోంది. లేచి కిటికీ తలుపులు వేసింది. తగ్గించిన దీపం వెల్తురులో భర్త నీడ భయంకరంగా కన్పించింది.

"ఇదిగో పుస్తకాలు చూడు...బొమ్మలు"

"............"

"ఇదిగో... ఈ సెంటురాసుకో..."

"............"

"ఇంకా పూలు పెట్టుకో లేదూ ?"

"............"

"నా ఉత్తరాలకు జవాబే వ్రాయలేదేం ?"

"............"

"మరి...పూలు..."

ఇంతవరకూ మూగగానే ఉన్న కమల లేచి, "అలా ఉండనీయండి పూలు..." అని, దీపం ఇంచుమించు పొంతం తగ్గించింది.